

Béts.

Nagy fényességgel ment itt végbe tegnap, az Úr Napi Oltár-Járásnak (Processio) szent tzeremoniája. *Ferentz* és *József* Főhertzegek is megütsödtették jelenléteikkel. *Antal*, és *János* kissébb Főhertzegek, a' lovagló oskolának egyy ablakából szemlélték. — Ma van említett *János* Főhertzegnek neve napja, mellyet mind ma, mind a' jövő héten is sokféle mulattságok között fognak innepleni Laxenburgban, ha tsak azon örvendezéseket ő Felségeknek, a' *Ferentz* Főhertzeg első házasságabéli kis Leánykájának halála meg nem találja gátolni, a' kinek most akar jöni a' foga, 's igen nagy kinokat szenved miá nehány napoktól fogva. (*Midön szinte prés alá ment munkánk: akkor értettük, hogy meg hólt.*)

A' *Bétsi* udvari Újság szerént, olly magok ki nyilatkoztatása mellett hagyták oda Ministereink *Szisztóvot*, hogy az ott lévő több Ministerek el ne oszollyanak azért; és hogy ök is vissza fognak menni, mihelyest reménységek lehet, hogy vissza térésekkel szerentséssen végre hajthatják a' Békekélg kötés' munkáját.

Holnap fog innen le indulni az *Erdélyi* Kántzellária' Elölülője Gr. *Teleky Sámuel* ő Kegy. geNs *Bihar* Vármegyébe, hogy ott a' Főispányi Méltóságba, szokott tzeremoniával bé-iktattasson.

B. *Devins* Haditármester Urat, siettséggel le küldötték ugyan némelly Újságok *Horvát Országba*; de még azért *Bétsben* mulat.

Magyar Ország.

Kassáról, Juniusnak 16 dikán.

„Juniusnak 8-dika vala az a' Ts *Abaujvármegyére*, sőt anyai Nyelvünknek szerentsés gyarapodását tekintvén, egész Hazánkra nézve emlékezetes Nap, a' mellyen ezen nevezetes Vármegyé' Rendjei, Méltóságos Fő Ispánnoknak Báró

E e e

Orczy

Orczy László ő Excel. jának előlülése alatt, végtére meg határozták, hogy a' jövő Januáriustól fogva, a' Jegyző-Könyv, és azok a' Levelezések, a' mellyek a' Fels. Helytartó Kir. Tanátshoz nem intéztetnek, ezentúl Magyar Nyelven folytattassanak.

Tisztelendő *Dudási Antal* Úr, Minorita Szerzetbéli áldozó Pap, *Kassán* az el múltt hónapnak közepe tájján nyitotta meg azon Oskoláját, a' mellyben a' Magyar Nyelvet, rendes fizetés vagy tanítói bér' kívánása nélkül, mindennek fogja tanítani, a' ki letzkéin meg jelen. A' nemes szívi Tanító' példás hazafiúsága, hasonló iparkodásra gyúlasztotta Tanítványait. Még egy letzkéjén sem jelentek meg kevesebben negyven Halgatóknál.

Egy *Kassai Szabó* Mestérembernek fiatal Felesége, egynéhány ízben nem érezvén semmi olyas baját, a' millyennel a' házi Istenkéket ellopó *Rákkal* mentegette magát a' fel kelés elől, először meg vakúlt; azután meg siketült; továbbá meg némúlt; és, meg vakulása után két hónappal, Férjének szerentséjére, meg is holt. “

Gömör-Vármegyéből, Jun. 7-dikén.

„Igen szépek a' vetések egész Vármegyénkben. Három hét múlva aratni is fogunk. Nagyön le szállott a' gabonának az árra: mert látván az Uraságok is a' szép áldást mindenfelé, tsoportossan küldik bé a' *Rosnyói* piatzra gabonájokat, mellyet eddig mind tsak drágaság idejére tartogattak, 's adják a' mint adhatják. — Bizonyos Uraságtól 9 márváson kérték vólt egy hónappal ez előtt az árpája' kiláját, 's mind is el vitték vólna úgy töle; de meg tartotta az alatt a' reménység alatt, hogy rövid időn többet fog érette kapni. Már most 5 márváson is örö-
mest

mest szolgálna, egy kilával akarkinek; de úgy sem akarják venni: pedig ha öt öt márxáson adhatná is mostan átallyában a' nálla rakásban lévő árpa' kiláját: még is iő ezer forintot veltene rajta ahoz képest, hogy 4 hetekkel ez. előtt oda nem adta 9 márxáson."

Erdély Ország.

Kolosvárról, Szent Iván Havának 9-dikén.
„Új Magyar Fenomennel (Tünemény) kedveskedek az Uraknak. Küldök t. i. egyg Éneki Szerzeményt, melly musikához vagyon alkalmaztatva. A' Verseknek T. Bolla Márton Úr a' Szerzőjök; musikára vevőjök pedig T. Schreier János Úr. Ezen meg nevezett két tudós Férjfiak, mind ketten a' *Szelíd Oskolák* Szerzetének, (a' TT. *Piáristák* Rendjének) érdemes Tagjai. Származásokat Ns Magyar Országból vették; az első ugyan Somogy Vármegyéből; a' másik pedig Modor Városából. Az első, a' *Történeteknek*; a' másik pedig a' *Böltsekedésnek* közönséges Tanítója itten az Akademiában. — Készítettett az említett Éneki Szerzemény, Fő Kormányozó ő Kegyelmessége' tífzteletére, 's elis énekeltetett az ő Kegyelmessége' Házánál, Pünk. Hav. elsőjén, midön t. i. ezer örömök közt inneplenénk ezen jó Méltóság' Neve napjának nyoltzadikát (oktáva). A' musika, minthogy feles számmal vóltak a' Musikusok, örvendeztető módon ment véghez. — Hát mit szóllyak a' kellemetes Éneklőkről, úgymint: M. Gr. Bánffy Anna Mária, M. B. Bornemisza Josepha, M. Gr. Teleki Kristina, Katalin, és Juliánna Kisasszonyokról? Ha én olly szépen akarnám ezen kellemetes Alakoknak érdemét énekelni, mint a' millyen gyönyörűen el énekeltek ők a' magok Dallyokat: bírnom kellene úgy egy kedves Bolla Mártonnak mélységes eszével. De ezeken bámúlván, nem felejttem el a' musikát szerzett, 's a' meg nevezett Kisasszonyokkal egy-

E e e 2

gyütt

gyütt énekeltt T. *Schreier János* Urat is *), kinek mind más, mind különösen a' musikabéli nagy tudományát, kéntelen maga az irigység is megvallani. Bár ne szóllyak az Ének' Szerzőjének T. *Bolla Márton* Urnak érdeméről — ha ki ezen Éneki Szerzeményt olvasándja: tudományi örömét a' bámúlásig fogja abban találni. “

Kivántuk ezen gyönyörű Éneki Szerzeményt maga egész valóságában munkánkba bé iktatni: úgy, a' mint ki adatott nyomtatásban *Kolosváratt*.

Éneki Szerzemény, melly musikához alkalmaztatva, Méltóságos Gróf Lofontzi Bánffy György ö Kegyelmeffségének, Erdélyi Nagy Fejedelemség Fő Igazgatójának írszteletere. Az Ország Gyűlésének alkalmatosságával ki adatott. Kolosváratt 1791. észrendőben.

I.

Kar. (Chorus.)

Ez Országos Örvendést
Szülte a' köz-szeretet,
Melly nem szenved enyészést,
Mert szívekben vert helyet.
Az apró vígasságok,
És titkos kis örömök
Nem állandó zálagok,
El tűnő szökevények.
Ma sok ezernyi szívek
Eggy örömben olvadnak;
Ma sok ezernyi szemek'
Öröm gyöngyei hullnak.

II.

*) Ezen tudós Úr a' Szerzője, azon Magyar Ének' musikájának is, melly így kezdődik: „Meg ölelt a' nyugodalom, 's kebelében ápolgat“ 's a' t. — Ezt, Munkánk' 2dik Szakasszával küldöttük vólt.

II.

A Bőltseffég' Éneke.

Befzéllő Dal. (Recitativo.)

Mi gyönyörű jelenés? mi vidám látás ez?

— A' mélységes tisztelet, és az égő szeretet
Egy nagy Lélek előtt kezet fognak, és néki
meg hajolva áldoznak.

Ének. (Aria.)

Nemzeti nagy fényességgel,

Fő méltósági nevekkal

A' tisztelet együtt jár:

De az égő szeretetnek,

Szívben repeső örömnék

Gerjedelme többet vár.

Ez a' leg felségesb jókat,

Erköls, és érdem halmokat

Tekinti, és követi.

Itt az igaz tisztelettel

Szövetkezik, 's bő mértékkel

Iadulatit ki önti.

III.

A' Tisztelet', és a' Szeretet' éneke.

Befzéllő Dal. (Recitativo.)

Tisztelet.

Távozz tsalárd Hízeltetés!

Szeretet.

Távozz ! iszonyodom tőled!

Tisztelet.

Esmérem színlett képedet, görbén pillántó fze-
medet.

Szeretet.

Nyájas ajakiddal tornyozod a' ditséretet: de el-
méd férges, beszéded tekervényes.

Tisztelet.

Távozz ! — Nem látod, hogy itt a' tiszta Igazság
egyenes szemekkel reád nyilat ereget?

Ket.

Kettős Dal. (Duetto.)

Széles elme, és mély szív
 Köz jóra törekedik,
 'S arra mint a' fel vontt ív,
 Szüntelen erőlködik.
 Nem vágyik pompás hírre,
 Melly ma hangzik, 's meg némúl,
 Sem tulajdon nyertére,
 Ez alatsony, 's meg tsonkúl.
 A' Bóltsnek a' Ditsőség
 Úgy is sokkal tartozik,
 'S mindenféle fényesség
 Örök névvel adózik.
 A' szédítő ditséret
 Nép' ajakira fel ül,
 'S mint a' tsalárd ígéret
 Üressen hágy, el repül.
 Népek' bódogságára,
 Néz azért az okosság,
 Mellynek le rontására,
 Erőtlen minden óság.

IV.

Klió' éneke.

Beszéllő Dal. (Recitativo.)

Itt ennek a' kies hegynek tetején, ezen a' halha-
 tatlanságnak friss erdején
 élő borostyánból

Annak — kit most tisztelek, örökké
 zöldellő kofzorút készítek.

Ének. (Aria.)

Ti tündöklő tsillagok' fénnyei,
 Kék Egeknek ragyogó szemei
 Jól esméritek,
 Vígán nézitek,

Azt a' kegyes Bóltsset,
 Nagy tanátsú Lelket,

A'

A' kihez vágyanak
E' Koszorúnak

Illő levelei,

A' Tanulmányoknak,
'S Tudomány Karoknak
Minden Rendjei,
Tisztes Dífzei

Néki udvarolnak :

Még is a' szelídség,
Édesded kegyesség,
Gyenge seregei,
Titkos vitézei

Artzáján őrt állanak.

Onnan le repülvén,
Ezer elmét győzvén,
Néki szívet hordanak.

V.

*A' Böltsesség', Hazai Hűség', és Udvari Hűség'
Éneke.*

Beszéllő Dal. (Recitativo.)

Böltsesség.

Kik ezek? a' kik méltóságos lépésekkel felém
közelgetnek? — Felséges két Abrázat!

Mind kettő hatalmat, 's buzgóságot mutat.

Ez az az egy pár Hűség,

Kikhez támaszkodik

A' Királyok' fényessége,

És Nemzetek' erőssége.

Ezek egy testvérek;

Még is vetélkednek:

De az ő vetélkedések

Tiszta szeretetbe mártott hív ki fejezések.

Akarom hallani, miről beszélgetnek.

Hár-

Hármas Dal. (Terzetto.)

Hazai Hűség.

Bíboros vállaid',

És arany-lántzaid'

Szemre szökő sugári,

Szikrázó gyémántok',

Villogó boglárók',

És gyöngyöknek fürtyei

Nagy méltóságodat,

Felséges vóltodat

Jelentik; ezt tiszteltem;

Am de mind ezeknek

Kitől vagyon fénnyek

Mérézflem e' kérdeni?

Udvari Hűség.

Számptalan sok kezek',

Villámló fegyverek'

Mozgó tehetségei,

Kintsel terhes hegyek',

Miveltt termő földek'

Láttatós értékei

Hatalmas vóltodat,

Tehetős karodat

Jelentik; ezt betsülöm.

Am de mind ezeknek

Kitől van erejek;

Tettzik e' meg vallani?

Bóltesség.

Gyönyörű Alakok! a' ti ígéitek

Mind annyi szép arany lánz szemek,

Mellyek a' bóldogság' kötelivé válnak,

De úgy, ha egybe foglaltatnak.

H. Hűség. Hazafiúságon épül a' Bóldogság.*Bólt.* Ah nem!*Udv. Hűs.* Udvari hűségen épül a' Bóldogság.*Bólt.* Ah nem!*Haz. Hűs.* Ki a' jó Hazafi?*Bólt.* A' ki jó Udvari.*Udv.*

Udv. Hüs. Ki a' jó Udvari?

Böl. A' ki jó Hazafi.

E' kettő oszthatatlan:

Mert a' Haza a' Királlyal,

Es a' Király a' Hazával

Egy társasági Egész,

Ha meg osztod, el enyész.

Hazai, és Udvari Hűség.

Oh Böltsességnek

Tízta ítéletei!

Mi egy Hűségnek

Kettőztetett képei

Íme egybe forradunk.

Haz. Udv. Hűség, és Böltsesség.

Igy a' jó Hazafi

Lészen jó Udvari,

Igy a' jó Udvari

Lészen jó Hazafi:

Mindnyájan böldegülünk.

VI.

A' Tíztelet' éneke.

Befzéllő Dal. (Recitativo.)

A' Nagy-Lelkűségnek mi a' tulajdona?

Oh drága tulajdonság!

Önnön maga nagyságára nem bámúl.

Másokhoz le botsátkozik,

Fénnyét meg osztja,

Erejét abban fárasztja,

Hogy sokakat böldegíttson,

Ének. (Aria.)

Kit a' Király' kegyessége,

'S az Ország'nak szívessége

Meg ölel, és magasztal;

Öröm tsendes mezejére,

'S a' ditsőség tetejére

Ert keselyű szárnyakkal.

Még

Még is a' terh viselésnek,
 'S a' köz jó' eszközlésének
 Im' magát fel áldozza!
 Nem de a' Felség' kegyelmét,
 Nyertt örömet, ditsőségét
 Hazájára halmozza?

VII.

Kar. (Chorus.)

A' kedvező Égnek
 Sűrű áldásai,
 Bóldog Elztendőknek
 Tenyésző javai
 Felettünk lebegnek.

A' nap - enyészeti
 Szellőkkel érkezvén
 Gallyánk' vitorlái
 Öblét környül vévén,
 Reánk erefzkednek.

Oh itt maradjanak!
 De itt is maradnak.

Az Ég akarja.
 Mert Nemzetink' Fénnye,
 És erős Reménnye
 A' Kormányt tartja.

Nagy Mélt. Gr. *Bánffy György* Úrnak Fő Kormányozói Hivatalába lett bé iktattatásáról tettünk vólt már a' minap egy szóval emlékezetet; következő bővebb Tudósítást vettünk most arról, egy igen érdemes Hazafitól:

„Szent György' Havának 16-dik napja vala az a' kettős örömnök napja, mellyen Hazánk a' jó Királyi Bízto's Nevét tisztelte, 's jó Igazgatójának Igazgatói Hivatalába való törvényes béiktatását szentelte; mellynél nagyobb, sem pompásobbat nem látott még *Erdélyben* ez az emberi Nyom. A' mi magát leg elsőben is rendbe lát-

láttatott szedni, 's az Innenp' ditső vóltához alkalmaztatni, a' borongó idő vólt, melly egész nap és éjjel magát az essőtől meg tartóztatta. A' piatz, az úttzák két felől, és körös környül zöld ágakkal ékeskedtek; ezeknek sorjába állottak az itt lévő lovas és gyalog Katonaságnak Seregei fegyverben, és a' Ns Vármegyéből, az idő rövidségéhez képest meg jelenhetett Nemesi Seregek. Hijjába jelentette jó Gubernátorunk előre a' Ts Rendeknek, hogy ez, nem első bé-iktattatása lévén, semmi ollyas pompát nem kívánna tétetni. Lehetetlen vólt e' részben engedelmességet nyerni ő Kegyelmességének, a' Ts Rendektől, a' ki mondhatatlan nagy szerezetet, és tisztelet, mellyel ki fogás nélkül viseltetik az egész Haza ezen Méltóságnak személlyéhez, olly lángban vólt, mellyet nem tsak meg óltani, de tsillapítani sem lehetett. Az érdemlett tiszteletnek, és fiúi szerezetnek ki jelentése vólt kérdésben; ennek kútfejei erősebben buzogtak, mintsem bé lehetett vólna őket petsételni, vagy meg fojtani. Kétség kívül ezen napnak leg nagyobb pompája, a' közönséges szerezetnek ki jelentésében is állott. E' vezérellette bé *A. Fejér, Küküllő, Torda, Kolos, 's B. Szalnok Vármegyéből, és Aranyos Székből* a' szebb szebb Ifjúságot, mellynek száma leg alább is 250re rá ment. — Mind magok Vármegyéjek' formaruhájokban, jó lovakon, tsákósan, tollas-san, fényes készületekkel. Magok viseletek a' rendek tartásában, 's a' vezéri szórá való moz-dulásban és fordulásban, tsak nem mint a' ren-des katona seregbélieké; a' rendeken kívül pedig mint született, és jól nevelt Nemesseké. Midőn jó Igazgatónknak az érdemlett, és tartozó tiszteletet tették: magoknak, és születéseknek, nem különben vitéz Vezérjeknek egész betsületet szereztek. Ez az érdemes Vezér, Bárá *Veselényi Miklós* Úr vólt; a' ki, nem kevesebb betsületére szol-

szolgált nemes Seregetskéjének; mint ez, olyan szorgalmas és jó tanúlt Vezérjének. Ezen Seregetskének tsoportjait ékesítették az itten helyben lévő ifjú és régi tanúlt Hérosok is, kik a' Nemesek' rendjeibe elegyedvén, annak díszére is, segítségére is vóltanak.

Kolosvár sem utolsó részét tette ezen nap' pompájának. Népei, rész szerént lovon, rész szerént gyalog fegyverben ki állván, tisztefféget tettek. Egy Lovas, tetétől fogva talpig, lovastól együtt fegyverbe öltöztetve, és két gyalog Vitéz hasonlóképpen egészen vasban, paison, és fegyveresen, a' Lovasság előtt állott; melly látás mindeneknek szemeit magára vonta. Mind ezek a' Seregek, szép rendel a' piatzot, és az útát, a' Kir. Kommisszárius' szállásától fogva az Ország' Házáig soronként két felől bé töltötték. Menet és jövet, a' Királyi Biztost, és Gubernátort, a' Nemesi Sereg' választott tsoportjai kísérték.

Az Ország' Háza, tsak nem újj, és igen jól el rendeltt formát vett e' jeles alkalmassággal. A' közepén szép tágas úttza nyittatott; különös dísze pedig állott egy jó móddal készült Gállériában, mellyből a' fő fő Affzonyságok nézték a' pompát nagy örömmel. Az öltözetben való tsinosságot, és pompát, mellyel mind a' két Nem meg tisztelte az Innepet, úgy itélem, nem is szükség említenem.

A' Gyűlésben leg előbb a' Felséges Helybenhagyás olvastatott fel; ezt követte a' Kir. Biztosnak fontos deák Belzéde; ezután az Innep' Herossa tette le a' hitet, 's azt egy szép deák Belzéddel zárta bé; melly alatt a' *vívát és éllyen* kiáltásoknak, az Ország-Háza' udvarán egybe-tsoportozott trombitáknak, és a' temető oldalába szegzett ágyúknak hangjai hallattak. Végre, Itélő Mester *Cserei* Úr, eggy igen szép és hathatós

tós Beszéddel jelentette az Ország' Rendjeinek örömeit, és tellyes meg nyugvásokat. Ezután a' Kir. Biztos ő Kegyelmessége ki menvén, és haza kísértetvén, Méltós. Gubernátor Úr ő Kegyelmessége tartott egy szép Magyar Beszédet a' Rendeihez; mellyre a' Státusok' Elölülője hasonlóval felelt *). — Így végződött a' Gyűlés. — Következett a' Kir. Biztos Úrnál a' nagy ebéd; estve a' szép világosítás, mellyben a' szép mondások, és *Bánffy* tzimerek láttzottanak; és azután a' népes szép Bál virradttig. — Ennek az egész napnak örömet, semmi kedvetlenség, 's illetlenség, meg nem zavarta; — ne is zavarja soha!!!“

Ezen nagy Napnak Hérossát, gyönyörű versekkel tisztelték a' többek között Tek. *Aranka György*, Tisz. *Gyöngyösi*, és T. *Kádár János* Urak. A' két utóbb említett Urak' munkájoknak csak tzimjeket tehetjük bé munkánkba; hanem Tek. *Aranka* Úrnak Verseit, minthogy azok kevés rendekből állanak, 's nem is jöttek különösen nyomtatásban, ímé közöllyük:

Hazánk', és Nemzetünk' nagy Dísze! Tégedet
De nem — eredeti tzimeres képedet

Iffjú

*) Az itt említett Magyar, és Deák Beszédek következő tzim alatt jöttek világ eleibe:

Méltóságos Gróf Lofontzi *Bánffy György* Úr Excellentsiája, Nemes Erdély Országban Kir. Fő Kormányozói Hivatalába lett bé - iktattatásának jeles Innepén, a' Nemes Ország' Rendjei előtt tartott hivatalbéli Beszédek. 1791-dik esztendőben, Pünköszt Hav. 16-dik napján. Kolosvárott Hochmeister Márton betűivel 1791. esztend. 8-ad rétb. két árkus.

— Iffjú Unokánknak, mellynek látására
 Irigy könyve folyon pejhés ajakára —
 Akarám eleven szinekkkel festeni,
 's gyenge vonásimat meg lelkesíteni.
 De szándékom' látván a' Vers' bölts Istene,
 Szent helyéből hamar csak mellém reppene,
 Mit akarasz, úgy monda, te vakmerő elme?
 Ally meg! a' szép Képnek lessz tőled sérelme.
 Nagy Sándort, tudod, tsak *Apelles* festette,
 Egy más szegány etset mert kissebbíthette.
 Te a' Versszerzők között milyen utolsó vagy,
 A' Kormányozók között *Bánffy György* olyan
 Nagy.

Perikles, *Kátó*, *Pitt*, régi 's új Hérosok,
Szilágyi, és *Gétzi*, kik vélek párosok,
 El kezdvén *Hunyadinn*, le *Haller Jánosig*,
 's Hazájáért sebet vett *Kemény Lászlóig*,
 Kiknek ditsőséges Nevek esméretes,
 's Hazájok' Fijai között tiszteletes,
 Nagy Emberek voltak magok idejekben;
 's Illyen *Bánffy György* is az ő szép Ren-
 dekben.

Eggy Úr, igaz Párjok. Nézd tsendes ortzáját,
 's lásd benne régibb, 's új Százak' új példáját
 A' fellyebb említett munkák' tizimjeik :

Öröm Innepi Tisztelet, midőn Nagyméltóságú
 Gróf Lofontzi Bánfy György Úr ő Excellentiája,
 a' Tsász. és Ap. Kir. Felség' Arany Kúltos Híve,
 Belső Titok Tanácsosa, a' Szent István' Ap. Kir.
 Jeles Rendének Kommendátora, az Erdélyi Nagy-
 Fejedelemségnek Fő Kormányozója 's a' t. Fő Kor-
 mányozói fényes Hivatalába, nemzeti törvényes
 szokás szerint Kolosváratt bé iktattatnék 1791-dik
 Esztendőben, Pünköft Hav. 16-dik napján. Kolos-
 váratt Hochmeister Márton betűivel 1791. 4-ed rét.
 másfél árkus.

Lofontzi Fő Méltóságú Gróf Bánfy György
 Urhoz, ezen Nemes Nagy Erdélyi Fejedelemség'
 Nagy

Nagy érdemű Meltóságos Fő Kormányozójdhoz & Excellentziájához, midőn ezen méltóságos Hivatalába a' Nemes Hazánk által is lett meg-erössítettés mellett való bé-iktattatásának, 's egyfzersmind Melt. Neve Napjának pompáját tartaná, botsátott alázatos Versek, Kézdi Poljáni Kádár János által. K. Fejérvárat, a' Püspöki betűkkel 1791. 8ad rétb. egyg árkus.

Enyedről, Jun. 11-dikén. „Itt, tsak nem buja vala a' természet eleinten a' termésben. Rënd kívül nagy, és bőv takarmányhoz nyújtott reménységet; de a' sok essőzés miatt meg tsökkent ez a' reménység, mivel a' gabona rothad a' lábán még a' szemzés előtt; a' török buza sárgúl; a' szöllők pedig erőssen hátráltatnak növésekben. — Ha tovább is így tart az essős idő, nagy károk következnek belöle.“

Az Ország - Gyűlése' Historiájából.

Hufzonhatodik Ülés, Böjt-más Havának 2-dik napján.

Elsőben. Az öfsze gyülekezett T. Rendek a' Magyar Országgal-való egyesülésnek 3-dik fel-tétele eránd tanátskozván tsak ha tsak hamar ebben is meg egyyeztek : és Székely nemzetek: a' Szász nemzetet pedig, maga vélekedésének ki-nyilatkoztatását akkorra halasztotta midőn a' T. Rendek között a' Fő Ig. Tanács ezen 3-dik fel-titel eránt köz tanátskozás végett jelen lessz. — Ezzelegy követtség általa' Fő Igazgató Tanács atyafiságosan meg-találtatott hogy a' T. Rendek közibe le-jönne, mellynek-is le érkezéseig fel-olvasatott az Idösb' G. Bethlen Gergely és Báró Nalátzi Károly 's Iósef Uraknak ay iránt a' T. Rendekhez bé-nyújtott könyörgő levelek, hogy az ő, [N. Hunyad Vármegyében lévő. Folti 's Babolnai Birtokokban a' Maros vize. el-hagyván régi folyamattyát 's a' most ne.

nevezett faluknak egész erejével dőlven, napról napra tetemesebben károsodnak, 's erre nézve a' két helységeknek végső veszedelmektől való meg-menthetéséért esedeznek, vagy azért is, hogy azoknak el mosásából nem csak magokra a' birtokosokra hanem a' Királyi kintstárra is nem kevés kár származna. Azért is olly rendelkezéseknek mennél hamarábbi meg-tételéért atyafiságossan kéri az Ország Rendeit, hogy ennél fogva a' Maros vize, előbbeni folyamattyaba köz erővel vissza vitessék, vagy pediglen a' Birtokosoknak meg károsodásokban azon föld része, melly a' régi ároktól fogva eddig, 's ezen-től is akár melly határhoz szakadna, a' környör-gők örökös birtokokhoz tsatoltassék, a' dolognak jobban lehető el-intézésére nézve esedeznek, hogy a' T. Rendei Biztosokat nevezzenek ki, ezek pedig még a' mostani Gyűlést, a' fel adott károsodásoknak valóságáról voltaképpen tudósíthatván is, reménylik egész bizodalommal, hogy a' T. Rendei ezen dologot is az igazság szerént el igazítani készek lesznek. De ámbár N. Hunyad Vármegyének Követtyei is a' fel adott panaszt betűrül betűre igaznak lenni személyessen bizonyították is még is a' T. Rendei azon úttýoktól mellyet az ilyen féle személlyes emberek ügyöknek el látásában önként magokra vettek, most is el nem álván: a' fenn említett környör-gő levél, az e' végett ki rendeltett Deputátiónak által adatott. *Másodszor.* A' Fő Igazgató Tanáts-tól meg érkezett követségtől értvén a' T. Rendei annak közikbe tsak akkor lejendő le jövetelét, midőn a' fel-ementett tárgyban a' három Nemzeteknek lett egyező értelmét meg-érténé, erre nézve újjolag is tanátskozván a', Magyar Ország-gal való szorosabb egyesülésnek 3-dik fel-tétele eránt, ebben is meg lett a' három Nemzetek egyes értelme, mellyről azonnál a' Tekéntetes Rendei tudósították a' Fő Igazg. Tanátsot. *Harmad-*

Madászor. A' T. Rendek közibe tsak hamar le-
érkezvén a' Fő Igazg. Tanáts, a' fenn említett
tárgynak 4-dik fel tétele köz tanátskozás alá
bottsáttatott. — De minthogy ezen pontban a'
külömböző értelmek meg nem egyeztethettek,
tanátsoflabbnak íteltetett annak vég-képpen va-
ló meg állítását a' közelebbi ülésre halasztani. —
Ez által is időt nyervén ki-ki a' dolognak gyö-
kereslebb meg-fontolására. El-ollik a' Gyűlés.
Hufzonhetedik Ülés, Bőjt- más Havának ne-
gyedik napján.

Elsőben. A' T. Rendeknek, magok előlülö-
jőktől értékre esvén, hogy a' Királyi tellyes
hatalmú Biztos Úr ő kegyelmesége abbéli kíván-
ságát újjolag ki-nyilatkoztatta, mellynél fogva
a' Királyi fel tételeknek leg alább ezen folyó
hónak közepén halaszthatatlanul a' T. Rendek
által lejendő elő vételét igen óhajtaná, ez eránt
a' három Nemzetek illy ki nyilatkoztatást tettek
Mélt. Elöl-ülőjöknek. A' N. Vármegyéknek kö-
vettyei magok Nemzeti Gyűlésekben készített
munkájokat a' fenn említett idő tájban okvetet-
lenül bé adják. A' N. Székelység, mivel már
a' Királyi fel tételek ki dolgozásához kaptso lan-
dó országos sérelmeit bé-is adta — sőt a' Nem-
zeti különös sérelmeit is — maga is szívesen
kivánnya, hogy mennél hamarább a' Gyűlés
maga fő tzéljához nyúljon, a' Szász Memzetnek
is ezen dologban tett ki-nyilatkoztatása kívá-
natos vala. *Másodszor* az közelebbről tartatott
Gyűlésben függőben hagyatott 4-dik fel tétele a'
Magyar Országi szoroflabb egyesülésnek tanáts-
kozás alá vetetvén, 's tsak hamar az három
Nemzetek ez eránt is egyes értelemmel lévén
— minekutánna e' felől a' Fő Igazg. Tanáts
egy követtség által tudósítást vett, 's ezzel
egyszer'smind az Atyafiságos le hivatást értette,
azonnal meg-jelent a' T. Rendek közt. A' fenn
említett Tárgynak még hátra lévő három fel-
F f f té-

tételei köz tanátskozás alá vétettek, mellyek is hofzas tanátskozás után egyezett értelemmel meg határozattak. És így minekutánna meg lett volna ezen nevezetes muukanak, melly Erdélynek N. Magyar Országgal való Egyesülésének fél tételei eránt költ, tzikelyenként elé vett meg fontolása, az egész, fel olvastatott, és a' három Nemzetek egyenként meg kérdeztetvén ha ebben tökéletteffen meg állapodnánaké? tellyes meg nyúgotságokat ki jelentették, 's ennél fogva hagyattatott az ítélő mestereknek, hogy az e' végett Ő Felségéhez 's a' Magyar Orzági Rendekhez küldendő tudósítást a' közelebbi ülésig el kéfziteni törekedjenek úgymint a' mikor az el küldésnek módjáról is tanátskozni fognak. *Harmadszor.* A' Méltóságos kormányzó Úr Ő kegyelm. ge örvendezvén a' T. Rendeknek azon, hogy a' fenn említett — a' két Haza bóldogságára el intézett nevezetes munka ugyan tsak hofzas tanátskozás után végképpen meg áilitatott, atyafiságossan jelenti, hogy már most a' T. Rendek majd harmadik hónapi együtt lételek után arra fordítsák az egész igyekezeteket, hogy mind a' Haza, mind pedig Ő Fels. rólok vett reménységének minél hamarébb meg feleljenek 's a' köz bóldogságra tzélozó Királyi fel tételeket — minden egyébb mellékes dolgoktól most el-álván — okvetetlenül a' folyó hónap, leg feljebb közepettén tanátskozásoknak tárgyaúl elé vegyék, 's ezekre nézve jónak állítaná lenni, ha a' T. Rendek bizonyos napokat ki rendelnének, mellyeken semmi más a' Királyi fel tételek eránt való tanátskozáson kívül elé ne vétetődne. Arra ez esetre pedig, midón valami elé forduló dolognak mi-volta meg érdemlené, ennek el látása 's igazítása végett különös üléseket tarthatnának, ezt pedig len annál inkább is javasolja 's hathatóssan ajánlja mivel az eddig költ jegyző könyvekben semmi egyébbnek a' Királyi fel tételekre nézve nyo:

pyoma nints, hanem hogy ezeknek ki dolgozásában a' Nemzeti Gyűlések szakadatlanul fáradoznak; melly jelentésre is feleltek a' T. Rendek, hogy nekik is valóban szíveken vagyon: de mivel go esztendőknék el folyása előtt — Törvényeik 's öfi szokások ellen — közönséges — Gyűlések nem tartattak, innen van, hogy az ő — kiváltkép' a minapi Országglás alatt, igen megtsoportosodott sérelmek orvoslása, akarattyok ellen is, tőlök hosszafabb időt vett el, mind azonáltal a' már ez eránt más ízben is vett emlékeztetésére tett ki jelentéseket, Ő Kegyelmességének nyilván örömeft ki nyilatkoztattyák, jelentvén újjolag is, hogy ezen hónap derekában, a' Kir. fel tételek általok köz Gyűlésben tanátskozás alá fognak vétetni, 's minekutánná a' T. Rendeknek ezen magok szándékok' ki nyilatkoztatásából vett tökéletes meg nyugottságát a' Fő Korm. Ő kegyelmesége nyilvánóságosá tette — nagy öröm közt el ozlott e' napi Gyűlés.

Hufzonnyóltzadik Ülés Bőjt-más Havának 7-dik napján..

Elsőben. Minekutánna fel olvastatván azon tudósítások, mellyek Ő Felségéhez és a' Magyar Országi Rendekhez az ezzel való egyesülésnek fel tételei mellett küldetnek, 's helybe is hagyták egy Követség által közöltettek azoka' Fő Igazg. tanátsal, melly is ettől vissza érkezvén jelenti, hogy a' vele közlött el küldendő tudósításokat igen kedvessen vette légven, 's eránta való vélekedéseit annak lett által olvasása. utánn attyafiságoffan tudtára fogja adni a' T. Rendeknek, azonban ez meg érkezne, azon tanátskozván a' Gyűlés hogy az egész fenn említett munkát mi módon küldje fel, végeztetett. Iffiabb G. Gyulai Samuel Úr személyében — Kurir által a' közönséges tárháznak költségén. *Másodszor* A' Fő Igazg. Tanáts maga küldötjei által közlötté a T. Rendekkel a' fenn említett két tudósításban vé-

vélekedése szerént teendő igazításokat — melyek is a' mennyiben helyeseknek találtattak, tellyesítésbe vétettek, 's felől újjolag egy követtség által tudósítatott e' a' Fő Igazg. Tanács 's egyszer'smind értésére adatott az elküldésnek módja, — 's a' költség eránt teendő rendelésért meg is kéretett. De ámbár két izben is jártak 's keltek innen oda a' követségek mindazon által a Fő Igazg. Tanács annál maradt, hogy a' sokszor említett munkának, Kurir által való fel küldése, mellynek költsége ki rendelésére hatalma nem is terjed, izükségtelen, mindazon által az holnapi Gyűlésre hagyatott a' kérdett dolognak meg határozása.

Hufzonkientzedik Ülés Böjd-más havázak 8-dik napján.

Elsőben. Együtt lévén a' T. Rendek a' tegnap félben maradt dolognak vágső meg határozatása végett köz tanátskozásra egy követtség által a' Fő Igazg. Tanácsot atyafiságossan meg kérték, melly is azonnal meg jelenván a' Fő Kormányozó Ur Ő Kegyelmeisége arra kívánta a' T. Rendeket birni elsőben is, hogy tsak Ő Felségének kellene egyenessen azon munkát mellyen Magyar Országgal való szorosabb egyesülés eránt készítettek, 's ezzel a' mellé ragasztandó tudósítást is, küldeni, egyszer'smind meg kérni, hogy azt maga Ő Felsége a' Magyar Országi Rendekkel közölni kegyelmessen méltóztassék. Másodszor, hogy azon munkát 's tudósítást ne Kurir által hanem inkább vagy közönséges Postán, vagy pediglen gyorsalás (Eltafetaliter) által. Ámbár ezen elő adott velekedéseit a' Fő Kormányozó Ő Kegyelmeisége fontos 's mindenben tekintető okokkal is támogatta, de a' T. Rendek gondolván, hogy maga a' dolognak természete magával hozná hogy a' kívül a' szorosabb egyesülés kívántatik, az e' felől egyenessen is tudósítassék előbbeni végezéséknél
meg

meg maradtak az első pontra nézve — valami-
mint a' másodikra, meg esmérven a' Kurir el-
küldésének szükségtelenségét, örömeft reá állottak.
Küldésék tehát az egész fenn említett kétszer le-
írt munka estafetaliter, még pediglen a' Magyar
's Erdélyi Fő Cancellarius G. Pálffy Károly Ő
Kegyelmességének egyenessen, ezt a' T. Rendek
egy különös hozája utasítandó Levelek által
atyafiságossan meg kérik, hogy az Ő Felségé-
nek szőlő írást ízemélyessen bé mutassa, N. Ma-
gyar Ország T. Rendeihez szőlőt pedig, ha
ezeket még együtt találja, magoknak által adja,
ha már el o'fzlottak volna, a' Nádor-Ispány
Ő Hertzegségének kezéhez szolgáltassa, 's min-
denek felett hathatós közben járása által az it-
teni T. Rendeknek, 's ezzel ezen N. Haza buz-
gó kívánságának bé tellyefedését eszközlje.
Másodszor még ezen ülés alatt el-készítettven
a' fenn tiszteft Fő Cancelláriushoz utasitanó le-
vél — fel olavatatott — helyben is hagyatatt
és a' fenn említett módon való el küldése újjo
lag meg határozttván a' Gyülés el-o'fzlott. —
(Midőn e nagy Fejedelemségnek T. Rendei, köz vé-
gezésekből, valakihez irnak, azon Levél, a' három
Nemzetek (Magyar, Székely, Szász) petsétjével
szokot meg-petsételtetni.)

Frantzia Ország.

Raynál így irt a' Nemzet Gyüléséhez;

„Uraim!

Hogy hosszas távol létem után vissza érkez-
tem ezen fő Városba: szivemet, és figyelmetes-
ségemet az Urakra függesztettem. Ezen felséges
Gyülésnek lábainál láttak volna engemet ekkoraig
az Urak, ha meg engedték volna azt nekem az
én időm, 's erőtelenségeim, hogy szer felett való
magam meg-eröltetése nélkül szőlhassak azon
nagy dolgokról, melyeket tselekedtek az Urak,
's mind arról is, mit kell tselekedni, hogy ezen
a' sok változásokon keresztül ment földön
inga.

ingadozatlan lábra állíttassék a' békefég, szabadság, és bódogság, mellynek eszközlése, az Urak' tzellya.

Ne kételkedjenek felöle az Urak, hogy háládatosságnak indulatival ne vólnának tellyesedve mind azok, kik esmérik azon fáradhatatlan buzgóságot, talentomokat, böltességet, és bátorságot, mellyeket nyilvánvalókká tettek az Urak, a' magok teméntelen munkáikban; de, elegen szóllottak már mások arról az Urak előtt; elegen hirdetik, mennyire köteles légyen a' Nemzet az Urak' betsülésére. A' mi engemet illet, akár úgy nézzenek az Urak, mint *kérés'* jussával élő Polgárt, akár olyat, a' ki szabad szájokra bótátom, háládatos érzékenységet: meg fogják engedni az Urak, hogy a' szabadságnak egy régi Barátja tellyesítse azt az Uraknak, a' mivel tartozik azon óltalomért, mellyel meg tífzteltetett az Uraktól. Kérem az Urakat, ne fordítsák el füleiket a' hafznos igazságoknak hallásától. Rég az ideje, hogy szólni merek én a' Királyoknak az ő kötelességeikről; szenvedjék meg az Urak, hadd mondhasfam szemébe mai napon a' Népek a' maga hibáit; 's szóllhassak az ő képét viselőkkel azon veszedelmekről, mellyektől félhetünk mindnyájan. — Meg vallom az Uraknak, hogy mélyen meg vagyok azon vétkes tselekedeten szomorodva, a' mellyek gyáflza borítják ezen Országot.

Folytatása következik.

Némelly Jelentések.

Az Ó Testamentomi Ekklesia' Hiftóriájának III-dik Kötetjé János Fő vétélére le küldetik Pestre, a' IV-dik 's V-dik kötetek pedig egygyütt Leopoldi Pesti Vásárra. Ezen három kötetnek is noha a' két elsőknél nagyobbak egy egy forint lessz az árok. A' melly érdemes Előre jelentő Urak még a' II-dik kötetet vagy az első is

is nem vették, hogy ha nálam magokat Levelek által jelenteni méltóztatják, a' III-dik kötettel együtt számokra le küldetik, 's addig is, ha bizonyos alkalmatosság felől tudósítanak. —

A' Mindenes Gyűjteménynek V-dik Negyedje is minden órán ki jő a' sajtó alól. Ez is a' jövő Pesti vásárra le fog küldetni. Magában foglal ez sok szép materiákat, úgy mint a' Görög, Deák, Magyar, Frantzia 's a' t. nyelveknek természeteket, szépségeket 's a' három elsőnek szükséges voltakat. — Grammatikát, Régiségeket, sok szép Találmányokat, kereskedést annak Magyar Országra lehet ő alkalmaztatását Törvénykönyvet. Ékefen szöllást a' Prokátorságra készülő Ifjak tanulásoknak módját 's a' jó Prokátorokban meg-kivántató virtusokat Quintiliánus szerént. A' Szomorú, 's vig Játékokban meg kivántató minémüésegeket, és sok egyéb olyan dolgokat mellyek a' jó izlést közztünk terjeszthetik — Az ára egy Negyednek 45 kr. 's az elsőbb négy Negyedeket is ugyan annyin meg lehet nálam szerezni. — Nem álhatom meg hogy nagy ditsérettel ne emlitem itt, ama már esmeretes buzgóságú 's nyelvünk gyarapításában fáradozó T. Hont Vármegyének nagy érdemű két Vicé Ispánjait, 's egyéb érdemes Tisztyeit, a' kik olly munkásan kívánják a' Gyűjteménynek folytatását hogy noha én előre való fizetést nem kívántam, még is 40 Exemplároknak az árokat előre hozzám küldeni méltóztatnak. — Ha tíz ilyen Vármegyék találtatnak Magyar Országban és Erdélyben, kész lesznek a' munkát vagy húsz Kötetig folytatni, 's előre merem ígérni felöle hogy sok olly hasznos dolgokat fog az olvasó benne találni, mellyet nem könnyen olvashat másutt, bár akár melly rakott könyvtára legyen is. A' kik meg szerezni kívánják
je-

jelentsék magokat azon érdemes Uraknál a' kik az Ő Testamentomi Ekklesiá' Historiájában Collectorok, a' kiknek is közöneten felyül fáradságokért minden tízre egy adattatik.

Ezen kívül jelentem azt is, hogy egy nagy érdemű Hazafitól kérettetem hogy Gellert erköltsi Letzkéit fordítsam le. — Úgy rémlík előttem mintha hallottam volna hogy már ez a' betses könyv, született nyelvünkre által vagy on téve; a' melly is ha úgy van, ne sajnálja a' Fordító Úr magát az Újságok által jelenteni, vagy a' ki felöle bizonyított tud közönségessé tétetni, hogy hijába ne fáradjam: Ha Sz. Mihály napig semmi jelentést nem fogok leránta venni, abból azt fogom ki hozni, hogy még nints le fordítva, és így azután mindjárt hozzá fogok kezdeni. —

Komáromban 18. Junii 1791.

Pétzeli József.

Elegyes Tudósítások.

Az *Austriai Német Alföldnek* FF. Kormányozóit, Jun. 15-dikére várták *Brüsszelbe*; 's mind ott, mind másutt tétettek a' pompás készülétek, ō Kir. Her. ségeknek illendő el fogadásokra. — *Prágában*, annyira ment a' Türelem, hogy még a' Katholikus Polgárok is segítették Evang. Polgár Társaikat, a' magok isteni tiszteleteknek jó móddal való fel állításában, 's a' *Neustadtban* vett Temp-lomjoknak fel ékesítésében, a' melly Pünköszt első napján szenteltetett fel. — A' *Frantzia* Nemzet Gyűlése, igen nevezetes esküvés formáját irt a' zsóldos Katona Tisztek eleibe: közleni fogjuk a' jövő postán.

Költ *Bétsben*, Jun. 24-dik napján 1791.

